

**'Quicksan natuurtoets
Heikantseweg 4, Wehl'**

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van
natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets Heikantseweg 4, Wehl'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09-119

Status: Concept

Datum: 18 juni 2009

Auteur: Ing. J.G. Lindenholz

Eindredactie: Drs. I Veeman

Veldonderzoek: Ing. J.G. Lindenholz

Opdrachtgever: Amer ruimtelijke ontwikkeling

Contactpersoon: Dhr. E. Dokter

EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2009). Quickscan natuurtoets Heikantseweg 4, Wehl; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-119. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998.....	3
2.3	Nota Ruimte	4
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Flora.....	6
3.3	Zoogdieren.....	6
3.4	Broedvogels	8
3.5	Overige soorten.....	9
4	Geraadpleegde bronnen	10
Bijlage		
I	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In verband met de voorgenomen herontwikkeling van een perceel aan de Heikantseweg 4, te Wehl (gemeente Doetinchem) is een quickscan natuurtoets uitgevoerd door EcoGroen Advies. De consequenties van de voorgenomen ontwikkelingen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en gebiedsgericht natuurbeleid.

Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 11 juni 2009 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht beleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingreep kan geconcludeerd worden dat deze geen negatieve effecten heeft op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten of specifieke natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De planlocatie ligt binnen een EHS-verbindingszone, model Das. Gezien de terreingesteldheid, het feit dat de er sprake is van een sanering van een varkenshouderij en er geen groenstructuren worden verwijderd, worden geen negatieve effecten verwacht op de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

De locatie bestaat uit een woonhuis, meerdere bedrijfsgebouwen, verharding en erfbeplanting. Permanent oppervlaktewater ontbreekt. De (voormalige) varkenshouderij wordt gesloopt. Ter vervanging wordt een vrijstaande woning en een dubbele woning gerealiseerd.

Uit de natuurtoets komen de volgende zaken naar voren:

- In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen onbreken. De voorgenomen plannen hebben geen nadelige gevolgen op vlieg- en/ of jachtroutes en foeragerende vleermuizen;
- Van Steenmarter is één uitwerpsel aangetroffen. Daar Steenmarters hun verblijfplaatsen doorgaans vervuilen met uitwerpselen gaat het hier naar verwachting om een locatie die slechts incidenteel wordt bezocht. Vaste verblijfplaatsen van andere zwaarder beschermde soorten (bijv. Das) ontbreken. Verspreid op de locatie zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten;
- In de beplanting langs de randen van het plangebied zijn broedvogels als Winterkoning, Vink, Tjiftjaf en Merel aangetoond of te verwachten. Daarnaast is in de bebouwing broedgelegenheid aanwezig voor een soort als Boerenzwaluw;
- Laag beschermde amfibieënsoorten als Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad zijn beperkt overwinterend te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde vissen en ongewervelden aangetoond of te verwachten.

Conclusies

- Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig;
- Ten aanzien van broedvogels geldt dat het verstoren of beschadigen van broedbiotopen van vogels te allen tijde dient te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door de uitvoering op te starten in buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Suggestie:

Voor de in het plangebied mogelijk voorkomende laag beschermde zoogdieren en amfibieën wordt als belangrijkste mitigerende maatregel fasering in tijd genoemd. Schade is – indien de planning van activiteiten dit toelaat – te minimaliseren door grondwerkzaamheden en het eventueel verwijderen van beplanting, zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september – oktober. Dit is buiten de voortplantingsperiode van veel dieren, dus buiten de periode waarin dieren extra kwetsbaar zijn.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de Amer ruimtelijk ontwikkeling (contactpersoon dhr. E. Dokter) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Dit in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het perceel aan de Heikantseweg 4, te Wehl (gemeente Doetinchem).

In verband met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998, is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie

De locatie aan de Heikantseweg 4 bestaat uit een woonhuis, meerdere bedrijfsgebouwen, verharding en erfbeplanting. Permanent oppervlaktewater ontbreekt. Het voornemen is de (voormalige) varkenshouderij te slopen. Het woonhuis en de omliggende bomensingels blijven behouden. Ter vervanging van de te slopen opstallen wordt nieuwe bebouwing gerealiseerd in de vorm van een vrijstaande woning en een dubbele woning.

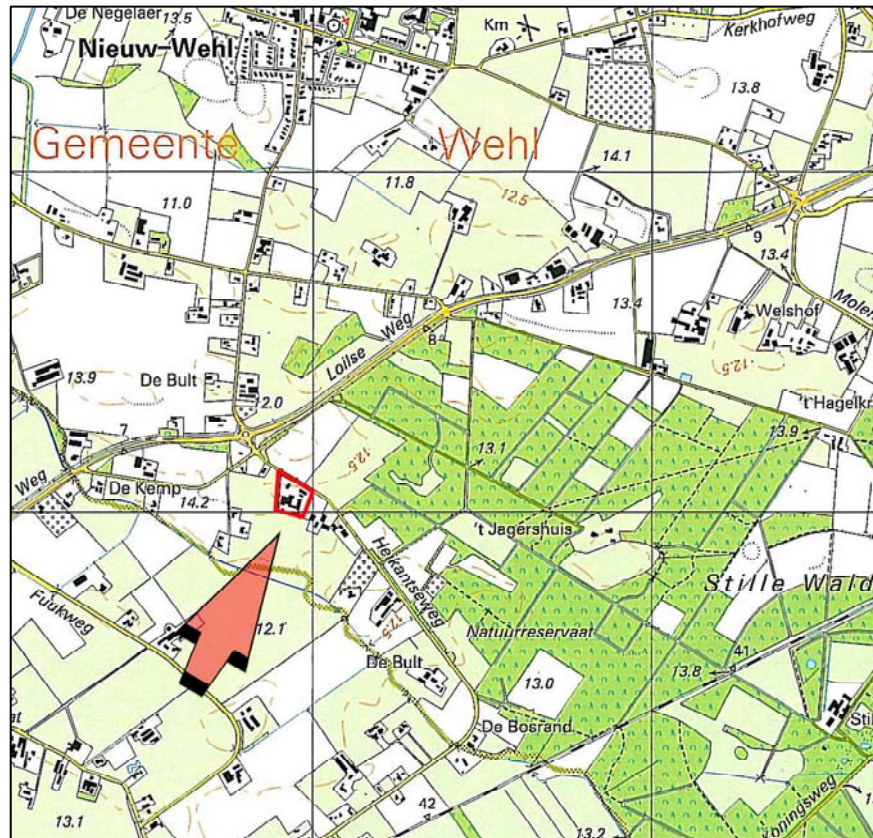

Foto 1: Topografische kaart. Het plangebied is gelegen binnen de rode lijnen (bron kaartondergrond: Topografische Diens Emmen).

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Voorliggende quickscan is gebaseerd op één locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens (zie Geraadpleegde bronnen) en bekende ecologische principes.

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Ook wordt vermeld welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen.

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

In de onderstaande paragrafen wordt kort ingegaan op de eventuele effecten die de geplande werkzaamheden kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden –tezamen ‘Natura 2000-gebieden’ genoemd– en Beschermden Natuurmonumenten (Ministerie van LNV 2007).

Wanneer ontwikkelingen een negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn deze plannen of projecten niet zondermeer toegestaan. In dat geval is een vergunning van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’

Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is ‘Uiterwaarden IJssel’. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en aangemeld onder de Habitatrichtlijn en ligt op een afstand van ruim 6 kilometer van het plangebied.

Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’ bestaat uit grote delen van het winterbed van de rivier: open water, moerassen en graslanden. Voor meerdere vogelsoorten, diersoorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Vanwege de grote afstand en het karakter van de ingreep worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’ verwacht.

Beschermden Natuurmonumenten

Het dichtst bij het plangebied gelegen Beschermden Natuurmonument is ‘De Zumpe’, gelegen op een afstand van ruim 10 kilometer van het plangebied. ‘De Zumpe’ bestaat uit loofbos, grasland, open water en moerasvegetaties. Negatieve effecten op dit gebied, als gevolg van de voorgenomen ingreep, zijn gezien de afstand, de tussenliggende barrières (stedelijk gebied en bedrijventerrein) en de aard van de ingreep niet te verwachten.

2.3 Nota Ruimte

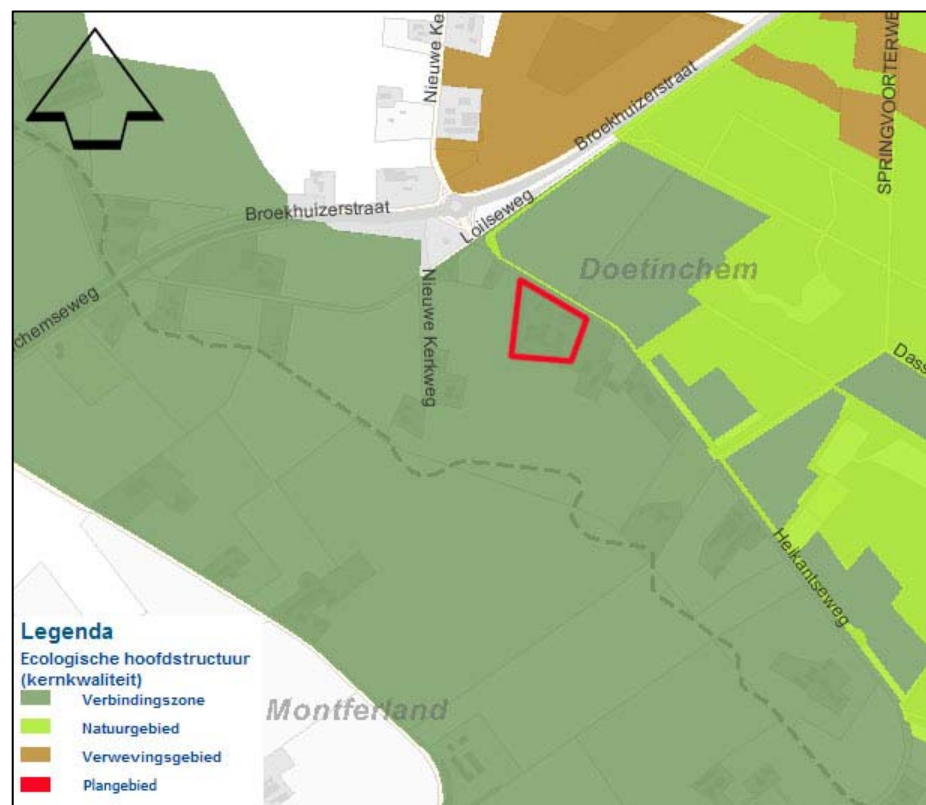
De Nota Ruimte is één van de nota's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling worden ondermeer de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en nationale landschappen gewaarborgd en zijn ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden aangewezen.

Ecologische Hoofdstructuur

Ingrepen met significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn alleen onder voorwaarden toegestaan (Nee, tenzij ... principe). Onder wezenlijke kenmerken wordt verstaan het behoud en mogelijk houden van de ontwikkeling van de bestaande natuur- en landschapswaarden zoals rust, openheid en bijvoorbeeld hydrologie.

Hoewel sinds het inwerking treden van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening per 1 juli 2008 de provincies niet langer bevoegd gezag zijn inzake de EHS maar de gemeenten, is het toetsingskader voor de EHS in stand gebleven. Om deze reden is in de voorliggende situatie het toetsingskader van de EHS van de provincie Gelderland gevolgd.

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen; EHS-Natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingzones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. EHS verweving is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Figuur 2: Ligging van het plangebied (binnen de rode belijning) ten opzichte van de EHS (Bron kaartondergrond: Atlas Groen Gelderland).

EHS t.o.v. plangebied

Het plangebied is gelegen binnen een gebied dat is aangemerkt als ecologische verbindingzone volgens model Das. Bovendien ligt de locatie op een afstand van circa 100 meter van een gebied dat is aangemerkt als EHS-natuur (zie figuur 2). Voor het plangebied geldt de "Nee, tenzij"-benadering en zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS.

Het plangebied is gelegen binnen een eenheid waar de natuurdoeltypen broekbos, droog bos van arme gronden en droge bos van lemige grond worden nagestreefd (Atlas Groen Gelderland; informatiebijlage kaart – Kernkwaliteiten EHS 2005). Aangezien het plangebied hoofdzakelijk uit verharding bestaat, kunnen de genoemde natuurdoeltypen alleen aanwezig zijn in de aanwezig groenstructuren langs de randen van het plangebied. Op basis van de beschrijving van de natuurdoeltypen in het Handboek Natuurdoeltypen (Bal *et. al.* 2001) en het veldonderzoek is bepaald of genoemde natuurdoeltypen aanwezig zijn in het plangebied. Hieruit blijkt dat de natuurdoeltypen (allen bos) in het plangebied zeer zwak tot nagenoeg niet ontwikkeld zijn. Tevens blijven de groenstructuren behouden. Van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied is in deze situatie dan ook geen sprake.

Daarnaast heeft de voorgenomen ingreep betrekking op de sanering van een varkenshouderij. Aangezien in de huidige situatie de toelaatbare stikstofbelasting wordt overschreden, is de sanering ten aanzien van de natuurwaarden van de EHS een zeer positieve ontwikkeling (Atlas Groen Gelderland; informatiebijlage kaart – Kernkwaliteiten EHS 2005).

Model Das

De verbindingzone waarin het plangebied is gelegen is aangewezen volgens het 'model Das'. Dit model bestaat uit een brede corridor die is opgebouwd uit kleinschalig landschap waarin houtwallen, singels en bosjes dekking bieden en geleiding geven en waarin voldoende geschikte voedselgebieden aanwezig zijn. 'Natte' elementen zijn niet noodzakelijk. Dit model is functioneel voor allerlei dieren van bossen, bosranden en kleinschalig landschap (Atlas Groen Gelderland).

Het plangebied vormt in de huidige situatie geen geschikt onderdeel van leefgebied van Das. Aanbevolen wordt bij de inrichting van het perceel rekening te houden met deze soort.

Algemene conclusie

Hoewel wordt verwacht dat de beoogde plannen geen negatieve effecten zullen hebben op de EHS, vormen uitstralende effecten als licht en geluid wel een aandachtspunt bij de plannen en moet dit zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer wordt gekozen voor een natuurvriendelijke inrichting¹ zullen de ontwikkelingen naar verwachting een positief effect op de EHS hebben.

Hierbij moet worden gedacht aan het creëren van kruidenrijke delen, overhoekjes en houtwallen.

Natuur buiten de EHS

Het plangebied heeft geen betekenis als 'weidevogelgebied' of 'ganzenfoerageergebied'. Dergelijke gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied en buiten de invloedssfeer van de plannen.

¹ Met betrekking tot 'Model Das' kan gedacht worden aan het creëren van kruidenrijke delen, overhoekjes en houtwallen.

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Op 11 juni 2009 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens het bezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet –vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten die ontheffingsplichtig zijn (FFW tabel 2 en 3)– en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ‘expert judgement’, een uitspraak gedaan over de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Op het erf zijn soorten aangetroffen kenmerkend voor voedselrijke en enigszins vochtige omstandigheden. Aangetroffen soorten zijn onder andere Kweek, Perzikkruid, Gewone paardebloem, Witte klaver, Zevenblad, Kruidende boterbloem, Kropaar, Paarse dovenetel, Hondsdraf, Heggenrank, Greppelrus, Ridderzuring en Grote brandnetel. Daarnaast zijn tredplanten als Schijfkamille en Grote weegbree aanwezig. In de houtsingels zijn onder andere de soorten Vlier, Ruwe berk, Zomereik, Acacia, Wilg (spec.) en Klimop aangetroffen.

Volgens de gegevens van Natuurloket zijn binnen het kilometerhok waarin het plangebied ligt (X208/Y441) twee laag beschermde plantensoorten (FFW tabel 1) en twee Rode Lijstplantensoorten bekend. Welke soorten dit zijn wordt in de Natuurloket-database niet vermeld.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied echter geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en het terreingebruik zijn deze ook niet te verwachten. Het aanvragen van een ontheffing op de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is dan ook niet aan de orde.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

De meest strikte bescherming gaat uit naar de verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc.

De aanwezige bebouwing is grondig geïnspecteerd op de aanwezigheid van sporen van vleermuizen (uitwerpselen, prooi-resten) en invliegopeningen naar ruimtes die als verblijfplaats van vleermuizen kunnen dienen. Sporen van

vleermuizen zijn hierbij niet aangetroffen. Op basis van het ontbreken van een combinatie van geschikte invliegopeningen/geschikte ruimtes kan de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats van vleermuizen worden uitgesloten. In de aanwezige bomen zijn geen geschikte holten aangetroffen die als vaste verblijfplaats kunnen dienen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De laanbeplanting langs de Heikantseweg vormt mogelijk een vliegroute van vleermuizen als Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Deze beplanting blijft echter behouden. Zodoende worden geen schadelijke effecten verondersteld aan belangrijke migratiemogelijkheden van vleermuizen.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water. Door de aanwezigheid van bomensingels wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door enkele vleermuissoorten. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. De bomensingels blijven behouden. Het gebied zal dan ook na de werkzaamheden haar functie behouden als foerageergebied voor vleermuizen. Hierbij is het raadzaam om spaarzaam om te gaan met het aanbrengen van verlichting, met name nabij de bomensingels. Een type verlichting dat niet naar de omgeving verstrooit maar lokaal de grond verlicht heeft de voorkeur. Op deze wijze zal het onderzoeksgebied na de herinrichting geschikt blijven als foerageergebied voor vleermuizen.

Das

Burchten van Das zijn niet aanwezig in het plangebied. Ook zijn geen sporen aangetroffen die er op wijzen dat Das het plangebied gebruikt als foerageergebied. Mogelijk komt de soort voor in het nabijgelegen bosgebied en foerageert het op de in de omgeving aanwezig landbouwgronden.

Steenmarter

In de aanwezige bebouwing is uitvoerig gezocht naar sporen (prenten, prooiresten en uitwerpselen) die kunnen duiden op de aanwezigheid van Steenmarter. Hierbij is op de hooizolder van een stal één uitwerpsel van Steenmarter aangetroffen. Uit navraag bij de eigenaar van de gebouwen blijkt dat Steenmarters niet worden waargenomen in het plangebied.

Binnen hun leefgebied kunnen Steenmarters tientallen schuilplaatsen hebben in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal (3-5) hiervan wordt regelmatig gebruikt (Lange *et al.* 2003). Gezien het lage aantal uitwerpselen (één exemplaar) dat is aangetroffen en het feit dat Steenmarter niet wordt waargenomen in het plangebied, wordt geconcludeerd dat het hier niet om een vaste verblijfplaats gaat, maar om een locatie die slechts incidenteel wordt bezocht. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora en faunawet is daarom niet nodig.

Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdieren zoals Bosmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis en Egel (allen FFW tabel 1) aangetroffen of te

verwachten. Voor deze soorten geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet. Daarnaast zijn vaste verblijfplaatsen van de niet beschermde Huismuis en Bruine rat te verwachten.

Voor deze algemene soorten geldt automatisch een vrijstelling op de ontheffingsplicht van de Flora en faunawet. Ook schadebeperkende maatregelen zijn niet noodzakelijk, maar wel wenselijk. Schade aan kleine zoogdieren kan geminimaliseerd worden door de inrichtingswerkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren in de periode septemberfebruari (tijdens vorstvrije perioden).

3.4 Broedvogels

Met name langs de randen van het plangebied is een aantal soorten van bos en struweel aangetroffen of te verwachten zoals Roodborst, Groenling, Tjiftjaf, Winterkoning, Zwartkop, Zanglijster, Vink, Fitis en Merel.

In de bebouwing zijn enkele, in gebruik zijnde, nesten van Boerenzwaluw (Rode Lijst 4, gevoelig) aangetroffen. Aanbevolen wordt, wanneer mogelijk, voor Boerenzwaluw vervangende nestplaatsen te creëren (zie ook onderstaand kader). Dit kan met eenvoudige maatregelen, bij voorkeur in een open schuur/ paardenstal.

Meerwaarde voor Boerenzwaluw

Als gevolg van het slopen van schuren en gebouwen gaan steeds meer nestplaatsen van Boerenzwaluw verloren. Het ophangen van een kunstnest biedt een alternatieve broedplaats.

Hang meerdere nesten naast elkaar op (Boerenzwaluwen zijn echte koloniebroeders) in een permanent geopende schuur of gebouw. Hang ze op minimaal 2 meter hoogte, hoger is gewenst. Kunstnesten zijn te verkrijgen bij www.vogelbescherming.nl, www.waveka.nl en www.vivara.nl.

(Bron: www.vogelbescherming.nl, Stadsvogels: Boerenzwaluw)

Het perceel is vanwege de terreingesteldheid (voornamelijk bebouwing en verharding) ongeschikt voor weidevogels.

Horsten van roofvogels of vaste verblijfplaatsen van ontheffingsplichtige vogelsoorten als spechten en uilen zijn in het plangebied of de directe omgeving niet aangetroffen en ook niet te verwachten.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 15 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Als in de periode 15 juli – 15 november gestart wordt met de werkzaamheden dan is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van laat broedende soorten als Boerenzwaluw aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden. Ook hoeven werkzaamheden niet altijd voor het broedseizoen te worden afgerond op voorwaarde dat er geen broedgelegenheid ontstaat. Daarbij kan het helpen om het ontstaan van ruigtestroken (zoals houtafval) te voorkomen.

Op handen zijnde wijziging

Wat betreft de bescherming van o.a. nestplaatsen van broedvogels staan een aantal veranderingen op stapel. Zo wordt de lijst van soorten broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen uitgebreid. Dit zal dit gevolgen hebben voor de onderzoeksinspanning. Ook is er recent jurisprudentie vrijgekomen die in bepaalde situaties van invloed is op het wel/niet kunnen verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

De wijze waarop de wijziging uiteindelijk vormgegeven gaat worden is nog niet geheel duidelijk evenals het moment waarop.

3.5 Overige soorten

Amfibieën

Door de afwezigheid van permanent oppervlaktewater kan voortplanting van amfibieën worden uitgesloten. Overwinteringsbiotoop voor soorten als Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker is wel aanwezig in ruigte en strooisellaag.

Voor deze algemene soorten geldt automatisch een vrijstelling op de ontheffingsplicht van de Flora en faunawet. Ook schadebeperkende maatregelen zijn niet noodzakelijk, maar wel wenselijk. Schade aan amfibieën kan geminimaliseerd worden door de inrichtingswerkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode.

Reptielen

In het plangebied zijn geen reptielen aangetroffen. Op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens zijn deze hier ook niet te verwachten (ravn.nl & waarneming.nl).

Vissen

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan de aanwezigheid van (beschermde) vissen worden uitgesloten.

Ongewervelden

Wegens het ontbreken van geschikt biotoop, de zeldzaamheid van beschermde soorten uit deze groep en de voorkeur voor specifieke habitats, worden beschermde ongewervelden niet verwacht. Eventuele vervolgstappen of een ontheffingsaanvraag is dan ook niet aan de orde.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Bal D., H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhof (2001). Handboek Natuurdoeltypen. Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling - Concept, versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.

Huijbregts H. (2003). Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse faunistische mededelingen 19.

Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.

Ministerie van LNV; website www.minlnv.nl. Kaartmachine beschermde natuurgebieden.

Ministerie van LNV (www.MinLNV.nl).

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna (www.minlnv.nl).

Ministerie van LNV (2007a). Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving.

Ministerie van LNV (2007b). Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-Saldobenadering en Herbegrenzing. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies.

Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Nöllert A. & C. Nöllert (1992). Amfibieëngids van Europa.

Provincie Gelderland (2005). Streekplan Gelderland 2005; Kansen voor de regio's. Vastgesteld door Provinciale Staten op 29 juni 2005. Provincie Gelderland (PS2005-413).

Provincie Gelderland (2009). Atlas Groen Gelderland.

Provincie Gelderland (www.gelderland.nl).

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)

SOVON Vogelonderzoek Nederland (1996). Broedvogels inventariseren in Proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring (BMP). SOVON, Beek-Ubbergen.

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer.

De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Art. 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Rode lijsten

De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rode lijstsoorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Nederland zal aan de hand van een

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

vergunningstelsel de zorgvuldige afweging waarborgen rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Momenteel is Nederland drukdoende om voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen op te stellen.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.